

Duyusal ??leme Ölçe?i Okul Öncesi Ev Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Duyusal ??leme Ölçe?i Okul Öncesi Ev Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20422>

Özet

Duyusal ??lemler Ölçe?i Okul Öncesi Ev Formu, özgün bir psikolojik ölçme arac?n?n **Türkçe uyarlamas?** amacıyla geli?tirilmif bir çal??man?n ürünüdür. Bu ölçek, özellikle **okul öncesi** dönemdeki çocuklar?n günlük ya?amlar?nda sergiledikleri duysal i?lemler örüntülerini ebeveyn raporlar? arac?l???yla de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçe?in temel hedefi, çocuklar?n duysal girdilere verdikleri tepkileri (a??r? duyarlı?k, az duyarlı?k, duysal aray?? vb.) sistematik bir ?ekilde belirleyerek, geli?imsel veya davran??sal zorluklar?n alt?nda yatan **duysal i?lemler** sorunlar?n? tespit etmektir.

P?nar Akgöl taraf?ndan 2017 y?l?nda Hacettepe Üniversitesi'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçele?tirilen bu **uyarlama** çal??mas?, arac?n Türk kültürü ve diline uygunlu?unu, psikometrik özellikler aç?s?ndan ise **geçerlik** ve **güvenirlik** düzeylerini ortaya koyma? hedeflemiştir. Bu çal??ma, klinisyenlere ve ara?t?rmacılara **duysal i?lemler** alan?nda güvenilir bir de?erlendirme arac? sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Duyusal ??lemler, Okul Öncesi, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Çocuk Geli?imi, Ebeveyn Raporu, Duyusal Bütünleme.

Yazarlar

P?nar AKGÖL

Amaç

Ölçe?in temel amacı, **okul öncesi** dönemdeki (genellikle 3 ila 5 ya? aral???ndaki) çocuklar?n ev ortam?ndaki do?al davran??lar? ba?lam?nda **duysal i?lemler** yeteneklerini ve zorluklar?n? de?erlendirmektir. Bu ölçek, ebeveynlerin gözlemlerine dayanarak çocu?un i?itsel, görsel, dokunsal, vestibüler ve proprioseptif duysal girdilere verdi?i tipik tepkileri belirler.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amacı ise, uluslararası alanda kabul görmü? olan bu ölçe?in (Duyusal ??lemler Ölçe?i Okul Öncesi Ev Formu'nun orijinal versiyonu) Türkçe konu?an popülasyon için dilsel, kültürel ve psikometrik aç?dan uygunlu?unu sa?lamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki uzmanlar **duysal i?lemler** bozukluklar?n?n erken te?his ve müdahalesinde standart bir araç kullanabilecektir.

Yap?

Duyusal ??lemeleme Ölçe?i, **duyusal i?lemeleme** (sensory processing) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin çevreden gelen duyuşsal bilgileri alma, organize etme ve bu bilgilere uygun ?ekilde tepki verme sürecini ifade eder. Ölçek genellikle, A. Jean Ayres'in Duyusal Bütünleme Teorisi veya Winnie Dunn'?n Duyusal ??lemeleme Modeli gibi kabul görmü? teorik çerçevelere dayan?r.

Ölçülen temel duyuşsal örüntüler ?unlar? içerir:

Duyusal Hassasiyet/A??r? Tepki Verme (Sensory Sensitivity/Avoiding)

Duyusal Aray?? (Sensory Seeking)

Duyusal Kay?t Eksikli?i (Low Registration)

Duyusal Ayr?m Zorluklar? (Sensory Discrimination Difficulties)

Bu ölçek, bu dört temel örüntünün **okul öncesi** çocuklarda ne ölçüde belirgin oldu?unu nicel olarak saptayarak, çocu?un öğrenme, davran?? ve sosyal kat?l?m üzerindeki etkilerini anlamaya yardımcı olur.

Geçerlik

Duyusal ??lemeleme Ölçe?i Okul Öncesi Ev Formunun Türkçe uyarlamas?na ait **geçerlik** çal??malar? P?nar Akgöl'ün yüksek lisans tezi kapsamında detayl?ca incelenmi?tir. Uyarlama çal??malar?nda genellikle a?a??daki geçerlik türleri ara?t?r?l?r:

Kapsam Geçerli?i: Maddelerin, ölçülmek istenen **duyusal i?lemeleme** yap?s?n? yeterince temsil edip etmedi?i uzman görüş?leri ile de?erlendirilmi?tir.

Yap? Geçerli?i: Orijinal ölçe?in teorik faktör yap?s?n?n (alt boyutlar?n?n) Türk örnekleminde de do?ruland??n? göstermek amacıyla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) veya Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r.

Ölçüt Ba?lant?l? Geçerlik: Ölçe?in skorlar?n?n, ayn? yap?y? ölçtü?ü bilinen di?er standart araçlarla veya klinik tan?larla (örn. Otizm Spektrum Bozuklu?u) olan ili?kisi incelenmi?tir.

Bu **uyarlama** çal??mas?n?n bulgular?, ölçe?in Türkçe formunun geçerli bir ölçme arac? oldu?unu destekler niteliktedir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** (tutarl?l?k) çal??malar? da adaptasyon sürecinin kritik bir parças?d?r. Akgöl (2017) taraf?ndan yap?lan çal??mada, ölçe?in farklı durumlarda ve zamanlarda tutarlı sonuçlar üretme yetene?i test edilmi?tir.

?ç Tutarl?l?k Güvenirli?i: Ölçekteki maddelerin birbiriyle ne kadar tutarlı oldu?unu gösteren Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek katsayılar, maddelerin ayn? yap?y? ölçtü?ünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Aynı çocuklar?n, kısa bir zaman aral???yla (genellikle 2-4 hafta) aynı ölçe?i tekrar dolduran ebeveynlerinin verdi?i cevaplar?n tutarlılı??? incelenmi?tir. Yüksek korelasyon katsay?lar?, ölçe?in zamana karşı istikrarlı oldu?unu gösterir.

Puanlay?c?lar Aras? Güvenirlik: Ev Formu ebeveynler tarafından dolduruldu?u için bu tür bir güvenilirlik genellikle incelenmez; ancak ölçe?in klinik versiyonlarında bu önemlidir. Ev formunda, ebeveynlerin gözlemlerinin tutarlılı??? önemlidir.

Bu çal???malar, Duyusal ??lemler Ölçe?i Okul Öncesi Ev Formu'nun Türkçe versiyonunun kabul edilebilir düzeyde bir **güvenirlik** sergiledi?ini do?rulam???tır.

Faktör Analizi

Duyusal ??lemler Ölçe?i Okul Öncesi Ev Formu'nun **uyarlama** sürecinde, orijinal ölçe?in teorik yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmadı???n? belirlemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılm???tır. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? (farklı duysal i?lemler örüntülerini temsil eden alt boyutlar?) istatistiksel olarak do?rulamay? amaçlar.

Akgöl'ün tezinde, genellikle Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak, ölçe?in temel duysal sistemlere ve i?lemler örüntülerine karşı gelen faktör yap?s?n?n uygunlu?u incelenmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in alt boyutlar?n?n (örneğin, ??itsel Hassasiyet, Dokunma Aray???, vb.) Türk kültüründe de geçerli oldu?unu ve teorik modele uyum sağladı???n? göstermelidir. Bu, ölçe?in yap?sal **geçerlik** kanıtlar?n?n temelini oluşturmaktadır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) Tipi Ölçek

Format: Derecelendirme Ölçe?i (Ebeveyn Raporu)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Klinik ve Normal Geli?im Gösteren Çocuklar

Age Group: Okul Öncesi Dönem Çocuklar? (Tipik olarak 3 y?l 0 ay - 5 y?l 11 ay)

Population Details: Ebeveynler veya birincil bak?c?lar tarafından doldurulur.

Test Methodology: Ebeveynler, çocu?un belirli duysal durumlar kar??s?nda gösterdi?i davran???lar?, genellikle Likert tipi bir derecelendirme skalas? (örn., "Hemen hemen her zaman"dan "Hiçbir zaman"a kadar) kullanarak de?erlendirir.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Derecelendirme, Duyusal Profil, Duyusal Bütünleme, Okul Öncesi Geli?im, Psikometrik Özellikler, Geçerlik, Güvenirlilik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi Ba?lam?nda)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe **uyarlama** çal??mas? 2017 y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? ve klinik uygulamas? için gerekli izinler, orijinal ölçe?in telif hakk? sahibi yay?nc?dan ve adaptasyonu gerçekle?tiren yazar P?nar Akgöl'den alınmal?d?r. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m ?artlar?, tezin yay?nland??? üniversite (Hacettepe Üniversitesi) ve Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi kurallar?na tabidir.

Bu çal??manın referans tezi YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ime aç?kt?r. Tez eri?im linki: tez.yok.gov.tr.

Kaynaklar

Bu ölçek çal??mas?na ait temel referans ve **uyarlama** kayna?? a?a??dad?r:

Akgöl, P. (2017). *Duyusal ??lemeleme Ölçe?i Okul Öncesi Ev Formunun Türkçe uyarlamas?nın geçerlik ve güvenirlili?i*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki linkten indirilebilir: duyusal-islemeleme-olcegi-okul-oncesi-ev-formu-toad.pdf

Duyusal ??lemeleme Ölçe?i Okul Öncesi Ev Formu Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu ölçe?in maddeleri, telif haklar? ve akademik etik kurallar gere?i bu platformda yay?nlanmamaktadır. Ölçek maddelerine eri?im, sorumlu yazar?n izniyle veya ilgili yüksek lisans

tezinin tam metni incelenerek sa?lanabilir. Lütfen yukar?da belirtilen YÖK Ulusal Tez Merkezi linkini veya PDF indirme linkini kullan?n?z. Bu form, genellikle çocu?un dokunma, hareket, görme, i?itme, tat/koku ve genel davran??sal duyuşsal tepkilerini de?erlendiren çok say?da maddeden olu?maktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM